Matematika I qism

I.V. Repyova

Matematika 1-sinf I qism

Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik

Ta'limni rivojlantirish Markazi huzuridagi Aniq fanlar bo'yicha ilmiy-metodik kengash tomonidan tavsiya etilgan.

I.V. Repyova

Matematika. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 1-sinfi uchun darslik, 1-qism / I.V. Repyova, Y.V. Zemlina. — Toshkent: "Novda Edutainment" nashriyoti, 2023. — 88 b.

Tagrizchilar:

N. M. Usmanova – MMTV tasarrufidagi PMTIDUM oliy toifali

boshlang'ich sinf o'qituvchisi;

O. Sh. Evstafyeva - MMTV tasarrufidagi PMTIDUM 1-toifali

boshlang'ich sinf o'gituvchisi;

M. M. Umarova – Toshkent shahri 222-umumiy oʻrta ta'lim maktabi

1-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi;

M. I. Xujayeva – Toshkent shahri 142-umumiy oʻrta ta'lim maktabi

1-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Shartli belgilar

 yozma bajarish uchun topshiriq

 qalam bilan ishlash uchun topshiriq

ogʻzaki bajarish uchun topshiriq

juft boʻlib ishlash

oʻylang

© I.V. Repyova

© "Novda Edutainment", 2023

Keling, tanishaylik!

Mening ismim Akmal. Men doʻstlashishni yoqtiraman.

Men Azizaman. Men matematikaga qiziqaman.

Mening ismim Umida. Men kompyuterga qiziqaman.

Mening ismim Sardor. Men sportchiman.

Men Jasurman. Men oʻlkamiz tarixiga qiziqaman.

Mening ismim Madina. Men tabiatni sevaman.

Siz birinchi sinfda oʻqiyapsiz! Siz bilan atrofimizdagi olamni oʻrganamiz. Biz matematika — sonlarning ajoyib olami bilan tanishamiz. Biz nafaqat sanashni, balki oʻylashni, oʻz bilimlarimizni hayotda qoʻllashni ham oʻrganamiz. Hayotda matematikaga qayerlarda duch kelishimizni aytib bera olasizmi?

1. Narsalarning xossalari

Rasmda qanday shakllarni koʻryapsiz? Ranglari qanaqa?
 Ularning oʻlchamlarini taqqoslang.

2. Siz quyidagi shakllardan qaysilarini bilasiz? Berilgan shakllardan tashqari yana qanday shakllarni bilasiz?

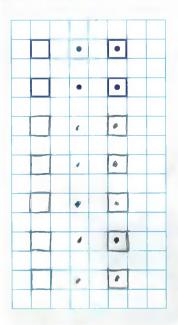

3. Har bir tokchada joylashgan narsalar uchun umumiy shakl chizing.

4. Ustunlarni davom ettiring.

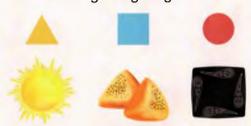

Bu – daftar katagi. U sizga matematika daftariga toʻgʻri va chiroyli yozishni oʻrgatadi.

Rasm hamda unga oʻxshash shaklni chiziq yordamida bir-biriga bogʻlang.

2. Oʻxshashlik va farq

baland — past keng — tor uzun — qisqa katta — kichik

Televizion minora. Toshkent

Islomxoʻja minorasi. Xiva

Minorai Kalon. Buxoro

Kalta Minor. Xiva

Jarqoʻrgʻon minorasi. Termiz

 "Balandroq", "pastroq", "kengroq", "torroq" soʻzlaridan foydalanib, minoralarni taqqoslang. Rasmda qaysi minora boshqalaridan farq qiladi? Uni belgilang.

2. "Uzunroq", "qisqaroq", "kengroq", "torroq" soʻzlaridan foydalanib, yoʻllarni taqqoslang. Rasmda yana nimani taqqoslash mumkin?

3. Uzun tasmani boʻyang. Keng halqa chetiga bezak chizing. Baland daraxt taqiga maysa chizing.

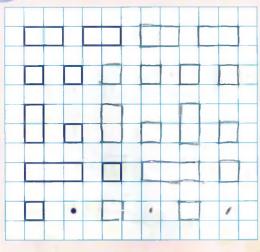

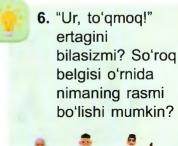
4. Bo'sh kataklarga gullarni shunday chizingki, natijada ular kichrayib borsin.

5. Qatorlarni davom ettiring.

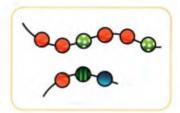

3. Narsalarning joylashishi

tepada pastda chapda oʻngda

- 1. Tayanch soʻzlardan foydalanib, Oʻzbekistonning gerb va bayrogʻini ta'riflab bering.
- 2. Quyidagi rasmlar orasidagi beshta farqni toping. Ular qayerda joylashgan?

3. Rasmdagi chapdan birinchi munchoqni sariq rangga, oʻngdan birinchisini havorangga, qolganlarini yashil yoki qizil rangga boʻyang.

3. Narsalarning joylashishi

4. Qatorlarni davom ettiring.

Har bir katakning 4 ta tomoni bor: chap, oʻng, tepa, past.

5. Toʻgʻri toʻrtburchaklar rasmini shunday chizib davom ettiringki, ular mashinaga oʻxshash boʻlsin hamda ikkitasi oʻng tomonga, uchtasi chap tomonga garab harakatlansin.

6. Nargiza oʻzini koʻzguda shunday koʻryapti. Uning choʻntakchasi qaysi tomonda?

7. Berilgan , , ,
shakllarni kataklarga shunday qoʻyingki, kvadrat uchburchakdan oʻng tomonda va doiradan chap tomonda boʻlsin.

8. Oʻng tomonida undan baland hayvon yoʻq. U nima? Chap tomonida tuya, oʻng tomonida esa arslon. U nima?

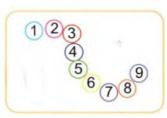

Bir, ikki, uch, to'rt, besh, olti, yetti, sakkiz, to'qqiz

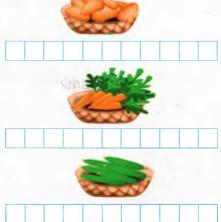

1. Do'konda qanday va qancha sabzavot ko'ryapsiz? Sabzavotlar soni qancha boʻlsa, kataklarga shuncha tayoqcha chizing.

2. Rasmlar asosida hikoya tuzish uchun narsalarni ganday tartibda joylashtirish kerak? Birinchi keladigan

3. Qoʻgʻirchoqlarni kattalashib va kichiklashib borish tartibida joylashtiring. Chiziqlar yordamida ko'rsating.

4. Chizing: qizcha poyezdning chap tomonidan uchinchi vagonda, bola esa oʻng tomonidan uchinchi vagonda ketyapti. Ular orasida nechta vagon bor?

Agar qizcha chap tomondan beshinchi vagonda, bola esa oʻng tomondan beshinchi vagonda ketayotgan boʻlsa-chi?

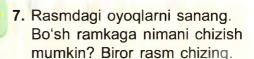
5. Koptok va piramidachalarni sanang. Har birining tartib raqamini ayting: birinchi piramida, birinchi koptok, ikkinchi koptok, ikkinchi piramida... Sanayotganda necha marta adashdingiz?

6. Daraxtning yoshi uning halqalari sonidan aniqlanadi. Bu daraxt necha yillik?

5. Yassi va hajmli shakllar

- yassi shakllar

hajmli shakllar

Shakllar qanday tartibda joylashtirilgan?

 "Tepada", "pastda", "oʻngda", "chapda", "oldinda", "orqada" soʻzlaridan foydalangan holda ushbu yodgorliklar haqida gapirib bering. Bu yodgorliklarda qanday hajmli shakllarni koʻrish mumkin? Quyida berilgan jadvalda ularni belgilang.

Mustaqillik va ezgulik monumenti

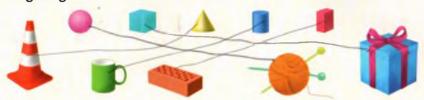

"Jasorat" monumenti

YASSI			HAJMLI			
doira			shar	1		
oval		○	silindr		0	
romb		1	piramida	A		
kvadrat			kub	H		
uchburchak			konus	-11/-	4	
toʻgʻri toʻrtburchak			kuboid (toʻgʻri burchakli parallelepiped)			

2. Narsalar va ularga mos shakllarni chiziqlar yordamida bogʻlang.

3. Ushbu minorani yasash uchun qanday shakllar kerak boʻlgan? Minorada nechta kub bor?
Qanday kub koʻproq: qizilmi, sariqmi yoki yashilmi?

Eng balandda qanday shakl turibdi? Eng pastki qatorda nechta kub bor?

4. a) Chap tomondagi piramida halqalari rangini kattasidan kichigiga qarab ketma-ketlikda aytib bering.

b) Oʻng tomondagi piramidaning halqalarini shunday boʻyangki, u chap tomondagi piramida halqalari bilan bir xil boʻlsin.

5. Ushbu shakini yasash uchun nechta kub kerak boʻladi? Shuncha katakni boʻyang.

6. Vaqt boʻyicha ketma-ketlik

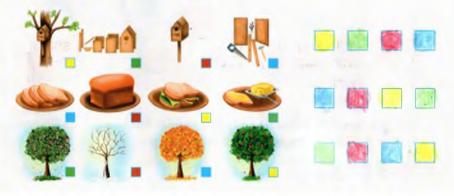

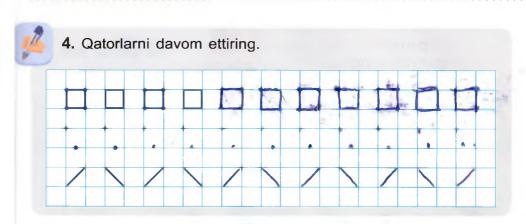

2. Rasmlarga qarab, nima oldin, nima keyin boʻlishini gapirib bering.

3. Rasmlarning toʻgʻri ketma-ketligini aniqlang va kataklarni mos ranglarga boʻyang.

5. Svetoforning keyingi chirogʻi qaysi rangda yonadi?
Uni boʻyang.

6. Hafta kunlarini chiziqlar yordamida toʻgʻri tartibda birlashtiring.

DUSHANBA

JUMA

SHANBA

PAYSHANBA

(CHORSHANBA

YAKSHANBA

SESHANBA

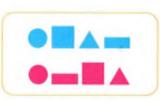

7. Toʻrtta bir xil kubdan shakl hosil qilindi. Agar bu shaklga tepadan qarasangiz, nimani koʻrasiz? Toʻgʻri shaklni aylanaga oling.

guruhlar guruhlar teng guruhlar teng emas

1. Oshpaz ovqat tayyorlayapti. Bu taomlarni tayyorlash uchun kerak boʻlgan masalliqlarni pastdagi qatordan toping.

Bu mahsulotlardan yana qanday taomni tayyorlash mumkin?

Narsalarni ularni umumlashtiruvchi belgilarga qarab guruhlarga ajratish mumkin. Bunda ularga umumiy nom beriladi.

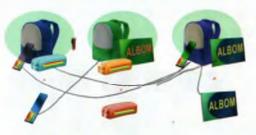
2. Har bir qatordagi narsalarga qarab, ularga mos umumiy nom bering.

7. Narsalar guruhi

 Oʻqituvchi 1-sinf oʻquvchilarining sovgʻalarini partalarga qoʻyib chiqdi. Sovgʻalar bir xil boʻlishi uchun ularning har biriga nima qoʻshish kerak? Chiziqlar yordamida belgilang.

4. Guruhlar orasiga "=" yoki "≠" belgisini qoʻying.

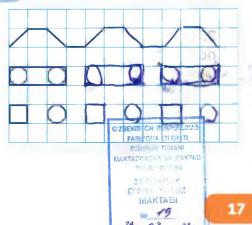
 Harflar guruhlari orasiga "=" yoki "≠" belgisini qoʻying.

TILAK 🔁 KALIT

VAQT 孝 OVQAT

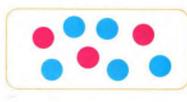
6. Qatorlarni davom ettiring.

8. Guruhlarni taqqoslash

shuncha koʻp kam

 Jasur har bir oʻqituvchisiga bittadan gul sovgʻa qilmoqchi. Chiziqlar yordamida oʻqituvchilar va gullarni bogʻlang. Gullar yetarlimi? Yana nechta gul kerak? Katak ichiga yetmayotgan gullarni chizing.

2. Rasmga qarang. Uchburchak va kvadrat shakllardan uychalar yigʻing. Nimalar koʻproq: uchburchaklarmi yoki kvadratlarmi?

qancha boʻlsa, shuncha

t t t t t

uchbwich oklar

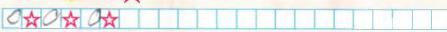

3. Berilgan vazifa boʻyicha shakllar chizing:

a) O lar Iardan koʻp.

b) iar 🖈 lardan kam.

4. Sharlar qaysi tomonda koʻproq: chap tomondami yoki oʻng tomondami? Kimlar kamroq: qizlarmi yoki oʻgʻil bolalarmi? Agar har bir bola binoning bittadan derazasidan qarasa, bino derazalari va bolalar soni teng boʻladimi? Agar har bir qizcha sochiga 3 tadan moychechak taqsa, maktab hovlisidagi moychechaklar qizchalarga yetadimi?

5. Rasmlarga qarang va farqlarni topib, ularni qalamda aylanaga oling.

6. Mevalar soniga qarab, kataklarga aylanalar chizing:

likopchada qancha olma boʻlsa, shuncha;

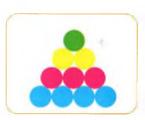
3 tadan koʻp, biroq likopchadagi olmadan kam.

9. 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlar

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 sonlari

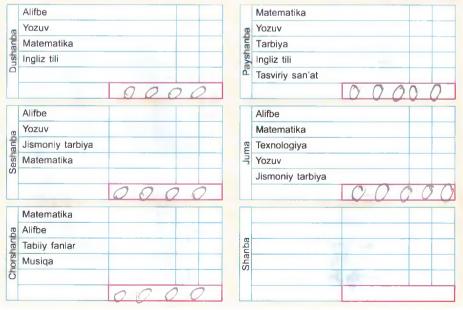

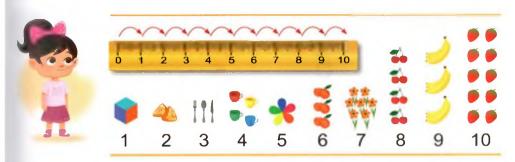
Qaysi narsalar sizning partangizda bor?
 Maktabga nimalarni olib borish mumkin emas? Qizil qalamda belgilang.

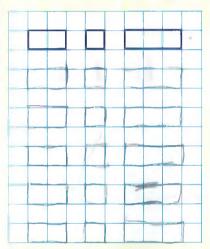
2. Azizning kundalik daftarini koʻrib chiqing. Qizil darchalarga shu kuni uning nechta darsi boʻlsa, shuncha aylana chizing.

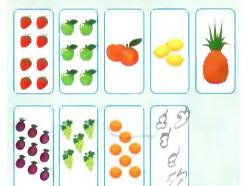

3. Ustunlarni davom ettiring.

4. Qaysi kartochka yoʻqolganini toping. Yoʻqolgan kartochkada nechta meva tasvirlanishi kerak boʻlsa, boʻsh katakka shuncha nok rasmini chizing.

5. Kubchaning koʻrinmayotgan tomonlarida nechta nuqta boʻladi? Ularni kataklarga belgilang.

1. Qaysi oʻquvchilar toʻgʻri oʻtiribdi? Ularni belgilang.

Har bir sondan keyin keladigan 1 ta katta son mavjud. Har bir sondan oldin keladigan 1 ta kichik son mavjud. Oldin va keyin keladigan sonlar berilgan sonning "qo'shnilari" deb ataladi.

Qizil kataklardagi sonlarni chapdan oʻngga, oq kataklardagi sonlarni esa oʻngdan chapga qarab oʻqing.
 Quyidagi sonlarni 1 sonidan boshlab, orada bittadan tashlab qizil qalamda tagidan tutashtiring.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. Fermada hayvonlarning har bir turidan nechtadan borligini sanang. Ularning sonini kataklarga tayoqchalar yordamida belgilang.

4. Qaysi jamoa oʻyinchilari hujumda?
Boʻsh kvadratni oʻsha jamoaning kiyimi rangiga boʻyang.
Darvoza yonida qaysi jamoa oʻyinchilari koʻproq? Ularni taqqoslang.

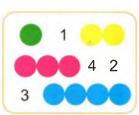

11. Qo'shish

qo'shish amali yigʻindi qo'shish belgisi (plus)

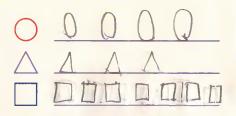

1. Qiz bolalar soni qancha boʻlsa, shuncha aylana chizing. O'g'il bolalar qancha bo'lsa, shuncha uchburchak chizing. Jami oʻguvchilar gancha boʻlsa, shuncha kvadrat chizing.

Hayotda:

Oʻgʻil bolalar va Qizlar - Bolalar.

Matematikada bu qoʻshish amali bilan ifodalanadi:

$$O' + Q = B$$

2. Namunaga qarab chizishda davom eting.

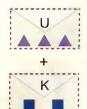

3. Yigʻindini toping.

4. Rasmga qarab gap tuzing va yigʻindini toping.

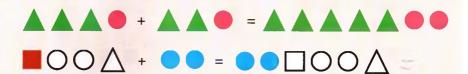

5. Xatoni toping va tuzating.

6. Guruhlar tengligini tekshiring.

ayirish ayirma ayirish belgisi (minus)

1. Sinfda a oʻquvchi bor edi.

Sinfdan 🌋 🧟 oʻquvchi chiqib ketdi.

Sinfda necha nafar o'quvchi goldi?

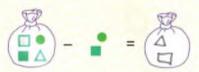
Havotda:

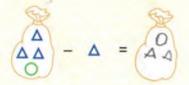
Bolalar orasidan qizlar chiqib ketdi. Oʻgʻil bolalar qoldi. Matematikada bu ayirish amali bilan ifodalanadi:

$$B - Q = O'$$
.

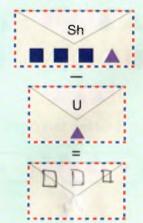
2. Namunaga garab chizishda davom eting.

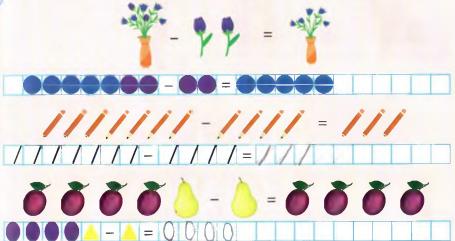

3. Ayirmani toping.

4. Rasmlar asosida masala tuzing va ayirmani toping.

5. Yigʻindida shunday qoʻshimcha shakl chizing yoki ortiqcha shaklni olib tashlangki, natijada yozuvlar toʻgʻri boʻlsin.

6. Namunaga qarab chizishda davom eting. *Namuna:*

1. Bolalarni juftliklarga ajrating. Necha nafar bola juftsiz qoldi?
Chapdan besh nafar bola 1-guruhga, qolgan bolalar esa
2-guruhga oʻtdilar. Qaysi guruhdagi bolalar koʻproq?

3. Likopchada nechta olma boʻlsa, savatchada ham shuncha olma chizing. Yashikda esa savatchadagidan kam olma boʻlsin, lekin 1 ta emas.

kam, lekin 1 ta emas.

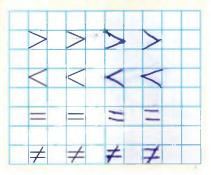
4. Guruhlarga ajrating va taqqoslang.

Shakli	Rangi	Oʻlchami
	# 🗆 🗰	

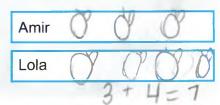

5. Qatorlarni davom ettiring.

6. Amir 7 ta, Lola esa 4 ta olma terdi. Bolalar tergan olmalarni koʻrsatilgan joyga chizing. Kim koʻp va nechta koʻp olma terdi?

14. 1 soni va raqami

Bir soni 1 raqami bilan yoziladi.

1. Tasvirlangan narsalarning qaysilari dunyoda yagona?

2. Nuqtalarni tutashtirib, 1 raqamini yozing.

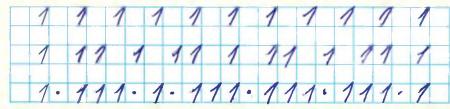

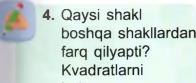

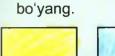

3. Rasmda nima koʻp, nima bitta?

5. Jufti boʻlmaydigan kiyimlarni belgilang.

- 6. Bobur bir shaklni oʻyladi vr uni topish uchun sinfdoshlariga shaklning uchta sifatini aytdi:
 - 1) u kvadrat emas;
 - 2) u havorang emas;
 - 3) u aylana yoki uchburchak shaklida.

Siz bu shaklni topa olasizmi?

7. Uycha nechta 1 raqamidan yasalgan?

8. Uch yil avval Aziz Loladan 1 yosh katta edi. Hozir Aziz Loladan necha yosh katta?

Qoʻshish

Avirish

2 sonining tarkibi

$$1 + 1 = 2$$
 $2 - 1 = 1$

5. Rasmga garab misol tuzing va javobini toping.

1	+	1	5)	2	1	+	1	7	2		

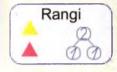

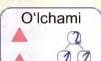
6. Bo'sh kataklarga kerakli sonlar va belgilarni yozing.

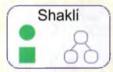
1+1=2	1+1=7	7-1=1
1+7=2	1+1=2	2-7=1

7. Koʻrsatilgan belgi bo'vicha shakllarni guruhlarga ajrating. Tarkibini yozing.

8. Azizning fagat bitta akasi bor Akasi nechta boʻlsa, singlisi ham shuncha. Oilada oʻgʻil bolalar koʻpmi yoki qiz bolalar ko'pmi? Ular nechtaga koʻp?

Oʻ

Uch soni 3 raqami bilan yoziladi.

1. Har bir rasmda nechtadan qahramon tasvirlangan? Qaysi rasmda koʻproq?

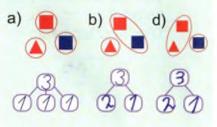

2. Nuqtalarni tutashtirib, 3 raqamini yozing.

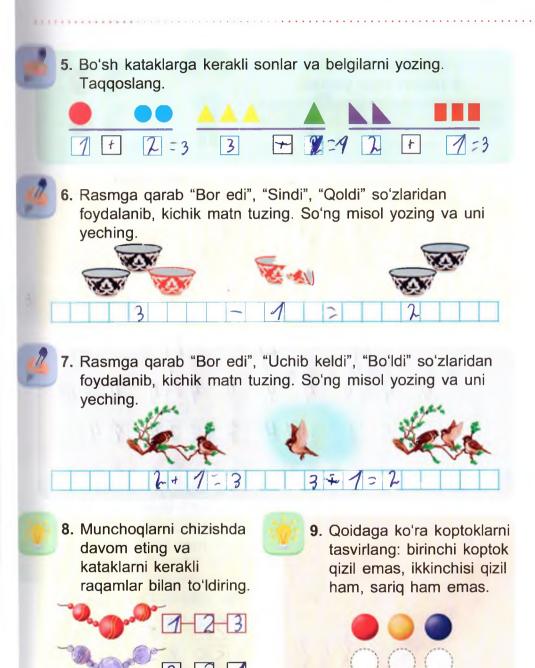
3. 3 soni qanday sonlardan hosil boʻladi?

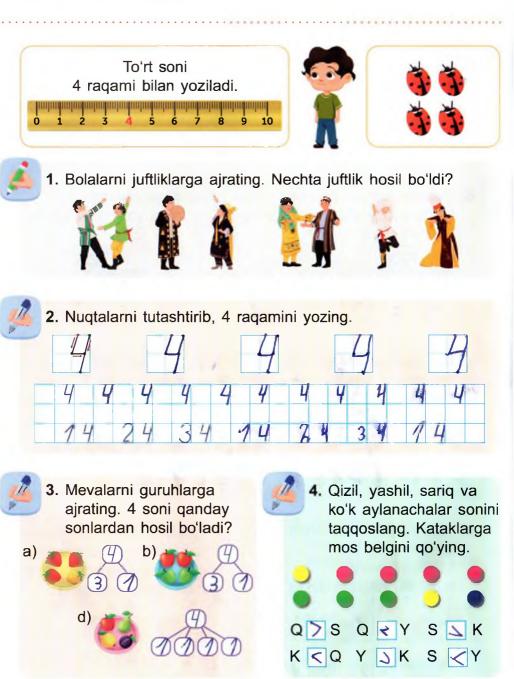

4. 3-topshiriqning rasmlaridan foydalanib, ifodaning qiymatini toping.

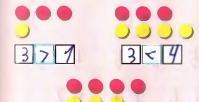
5. Narsalarni guruhlarga ajrating va boʻsh kataklarni toʻldiring.

Shakli	Rangi	Oʻlchami
3 + 7 = 4	2 + 7 = 3	1 + 3 = 4
[4] - [2] = [2]	3-7=2	4-1=3
7 - 7 = 7	2-1=1	3-2=1

 Qora kataklarga sonlarni, havorang kataklarga taqqoslash belgilarini yozing.

 Qaysi misol rasmga toʻgʻri keladi? Tagiga chizing.
 Notoʻgʻri misolni toping va uni oʻchiring.

8. Rasmda konsert ishtirokchilarining roʻyxati berilgan. Unga yana 1-"A" sinfdan pianinochi Akmal Solihov qoʻshildi. Yana nechta ishtirokchi taklif etish kerak?

Nodir Yunusov
 Olim Ahmedov
 Yulduz Gʻofurova
 Poʻlat Salimov
 6.
 7.
 8.

Besh soni 5 raqami bilan yoziladi.

1. Siz bajaradigan mashgʻulotlar yozilgan kataklar ostiga belgi qoʻying.

Rasm chizish, raqsga tushish, qoʻshiq aytish	ragsga tushish, shugʻullanish		Kitoblar oʻqish	Uy ishlarida yordamlashish
A 16			*	4
1 1	/	*	V	+

2. Nuqtalarni tutashtirib, 5 raqamini yozing.

3. 5 soni qanday sonlardan hosil boʻladi?

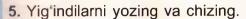
4. Dominolarning yuqorigi qismlariga nuqtalarni shunday qoʻyingki, natijada har bir dominoda 5 tadan nuqta boʻlsin.

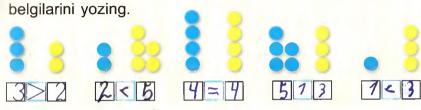

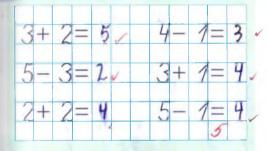

	4444		0000
2 + 3 = 5	4 + 1= 5	3+1+1=5	2+1+2

6. Qora kataklarga sonlarni, havorang kataklarga taqqoslash belgilarini yozing.

7. Misollarni yeching.

8. Har bir jamoa darvozaga nechta toʻp kiritgan boʻlsa, shuncha toʻp rasmini jadvalga chizing. Kim koʻp va nechta koʻp toʻp kiritganini ayting.

9. Rasmlar bilan sonlar toʻgʻri bogʻlanganmi?

19. 1 dan 5 gacha boʻlgan sonlar

1. Har bir guruhni umumiy soʻz bilan nomlang. Ular qanday qismlardan iborat?

3+12:5

2+2=4

2. Butunni qismlarga boʻling. Boʻsh kataklarni toʻldiring.

Shakli	Rangi	Oʻlchami
3 + 2 = 5	4 + 7 = 5	1 + 4 = 5
5 - 2 = 3	$\mathcal{J} - \mathcal{I} = \mathcal{I}$	5 - 4 = 1
3 - 2 = 7	4-1=3	31 - 2 = 2

3. Boʻsh kataklarga kerakli sonlarni yozing.

1+4=5	3 - 2= 1	1+1=2
4-2=2	4-7=3	3 -3=1

4. Rasmlarga qarab, misollar tuzing va ularni yeching.

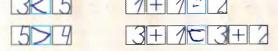

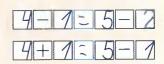
5. Rasmda qanday shakllar guruhlari bor? Katakchalarga har bir guruhdagi shakllar sonini yozing.

6. Taqqoslang.

7. 5 ta shar bor edi. 2 tasi uchib ketdi. Nechta shar qoldi?

 Kartochkalarda MIS, SIM, ISM soʻzlari yozilgan. Agar bir harf bitta raqamni ifodalasa, har bir raqam ortiga yashiringan harfni toping.

amallar qoʻshish va ayirish

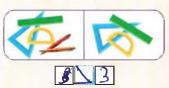

1. Qora kataklarga sonlarni, havorang kataklarga taqqoslash belgilarini yozing.

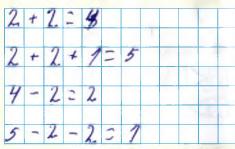

2. Rasmdan foydalanib, misollar tuzing va ularni yeching.

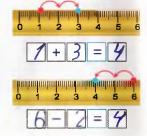

3. Bo'sh kataklarga qanday sonlarni yozish kerak?

20. 1 dan 5 gacha boʻlgan sonlar bilan amallar bajarish

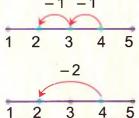

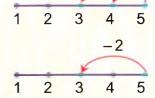
4. Chizgʻichdan foydalanib, misollarni yeching.

3+2	5-1	4-2	3+3
2+1	3+1	4+1	7-2

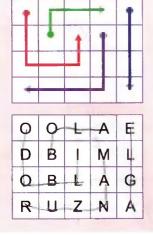
5. Rasmlar va misollarni chiziqlar yordamida bogʻlang.

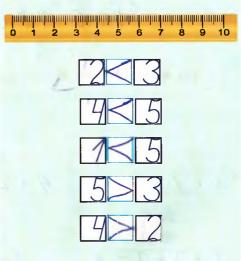

 Rasmdagi yordamchi chiziqlardan foydalanib, maqolni toping.

7. Chizgʻich yordamida taqqoslang.

Olti soni 6 ragami bilan yoziladi.

1. Bo'sh kataklarni to'ldiring.

Pastki oyoqlar: Yuqorigi oyoqlar:

O'ng oyoqlar: Hamma oyoqlar:

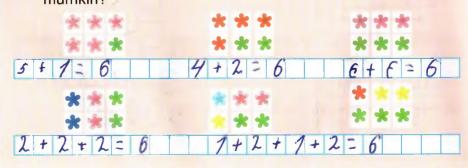
Chap oyoqlar:

3. Rasmlarga garab, 6 soni ganday sonlardan tarkib topganini yozing. 6 soni yana qanday sonlardan tarkib topishi mumkin?

4. Dominoning pastki qismiga nuqtalarni shunday qoʻyingki, har bir dominoda 6 tadan nuqta boʻlsin.

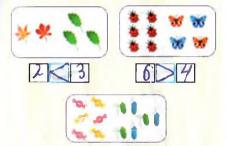

Yuqori va pastki sonning yigʻindisi 6 ga teng. Boʻsh kataklarni toʻldiring.

5	3	2	1	4
1	3	4	5	2

 Qora kataklarga sonlarni, havorang kataklarga taqqoslash belgilarini yozing.

6 = 6

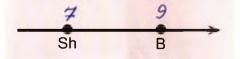

6. Qutichada 6 boʻlak boʻr bor edi. Darsda foydalanish uchun 2 tasini olishdi. Qutichada necha boʻlak boʻr qoldi?

Behruz Shohruzdan
 yil avval tugʻilgan.
 Hozir Behruz 5 yoshda.
 Shohruz necha yoshda?

 Aziz qatorning boshidan uchinchi, oxiridan esa toʻrtinchi partada oʻtiribdi. Qatorda nechta parta bor? Partalar rasmini chizing.

Yetti soni 7 ragami bilan yoziladi.

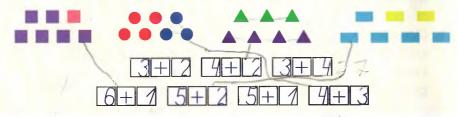

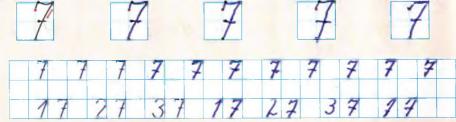

1. Misollarni yeching va ularni mos kelgan rasmlar bilan chiziqlar yordamida birlashtiring.

2. Nuqtalarni tutashtirib, 7 raqamini yozing.

3. Qaysi misollar noto'g'ri?

$$7-1=6$$
 $7-2=5$ $4+3=1$ $1+6=7$

$$3 + 3 = 6$$

$$2 + 1 = 4$$

$$3 + 3 = 6$$
 $2 + 1 = 4$ $5 - 4 = 1$

 Jadvalga qarab kataklarni toʻldiring. Mashgʻulotlar sonini taqqoslang.

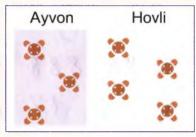
Mashgʻulotlar jadvali					
Dushanba	Payshanba				
U	57				
©	Juma				
Seshanba	U				
<u> </u>	❸				
Chorshanba	Shanba				
Λ ×					
€	3/				

5. Kafe ayvonida 3 ta stol, hovlida esa 4 ta stol bor. Kafeda hammasi boʻlib nechta stol bor?

3	+	4=	7		
7	4	4-	2		

6. — band joy. — bo'sh joy.

Ota, ona va bolaga chipta sotib olish kerak.
Ular yonma-yon
oʻtirmoqchi. Shu joylarni
qalamda aylanaga oling.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 4-qator 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 3-qator 1 2 3 5 5 6 7 8 2-qator 1 2 4 1 5 6 7 8 1-qator

7. Hovlida xoʻroz va tovuqlar yuribdi. Har bir tovuqning 2 tadan joʻjasi bor. Hovlida hammasi boʻlib 7 ta parranda bor. Hovlida nechta tovuq bor?

1. Yil boshida oldin qaysi sana keladi? Keyin-chi? Oʻquv yili boshidan hisoblansa-chi?

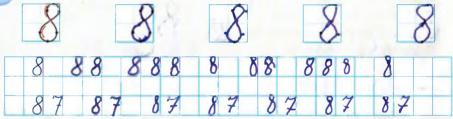

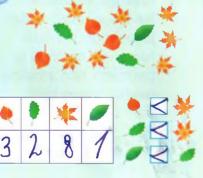

2. Nuqtalarni tutashtirib, 8 raqamini yozing.

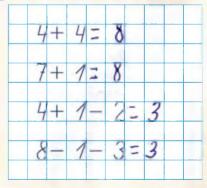
14

3. Sanang va taqqoslang.

4. Misollarni yeching.

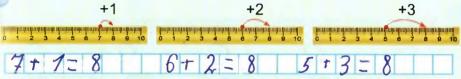

 Rasmga qarab misollar yozing. Har bir qismni alohida aylanaga oling.

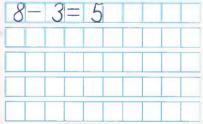
6. Misollar tuzing va chizg'ichdan foydalanib, ularni yeching.

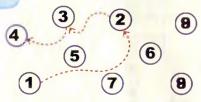
7. Namunaga qarab yeching va yangi soʻzni toping.

8. Tartib bilan chizing.

9. Har xil rangdagi ikkita darvozadan shunday oʻtingki, yigʻindida markazdagi son hosil 3 boʻlsin. Siz nechta yoʻlini topdingiz?

Toʻqqiz soni 9 raqami bilan yoziladi.

1. Tushirib qoldirilgan sonlarni yozing.

678 3 45 567 723 789

2. Nuqtalarni tutashtirib, 9 raqamini yozing.

9	9	9	9	9
9 9 9	9 99	9 9 9	9 99	9
912	923	912	923	

3. Guruhlarga ajrating. Butunni qizil qalam bilan, qismlarni esa havorang qalam bilan aylanaga oling.

Rangi	Shakli	O'lchami
7 + [2] = [9]	[2] + [3] = [5]	3 + 2 = 9
9 - 2 = 2	4 - 1 = 3	9-2=2
9 - 7 = 2	9 - 5 = 4	2 - 7 = 3

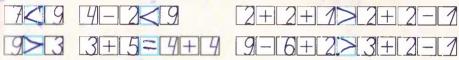

4. 9 sonining tarkibini yozing.

0	1	2	3	4	5	6	7	8
9	8	7	6	5	4	3	2	1

5. Taqqoslang.

6. Oʻquv yili 9 oy davom etadi. Shundan 1 oy ta'til kunlariga toʻgʻri keladi. Oʻqish jarayoni necha oy davom etadi? Savolga javob topish uchun misol yozing.

7. Misolni zanjir boʻylab yeching.

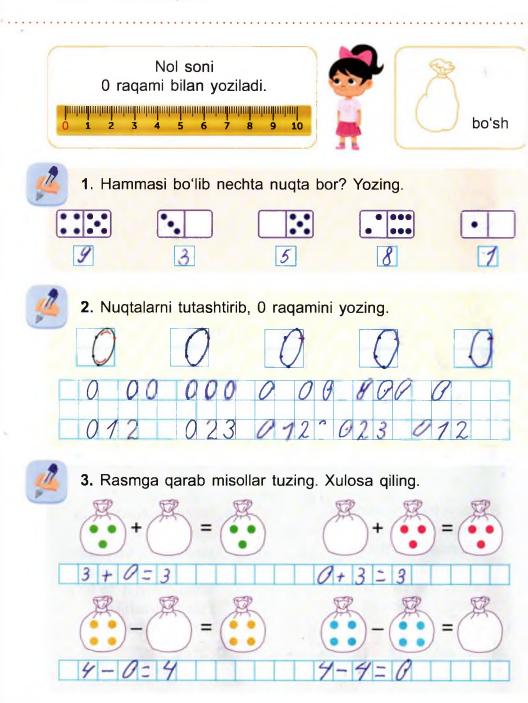
8. Daryoning rasmini A nuqtadan B nuqtagacha shunday tasvirlangki,
daryoning oʻng tomonida va chap tomonida boʻlsin.

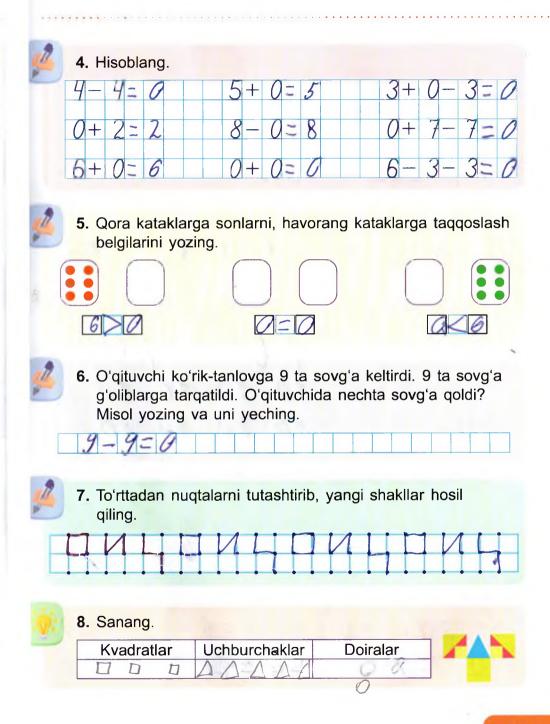

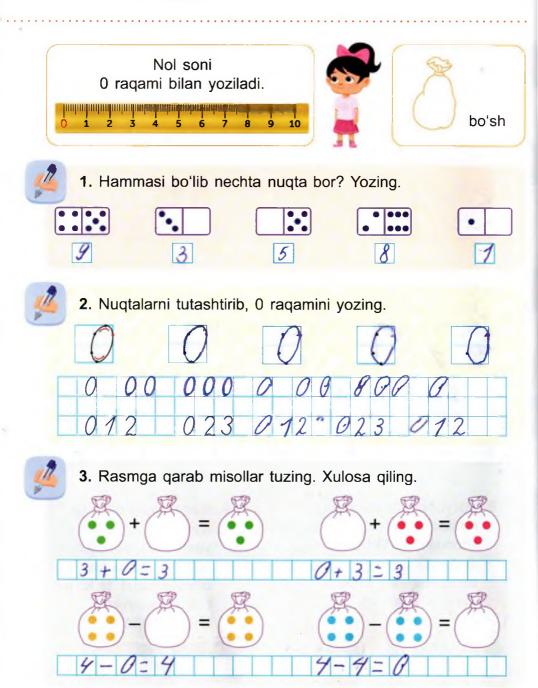
9. Ikkita yashikda 9 ta olma bor. Birinchi yashikdagi olmalar ikkinchi yashikdagi olmalardan 1 ta koʻp. Har bir yashikda nechta olma bor?

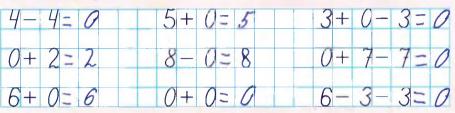

25. 0 soni va raqami

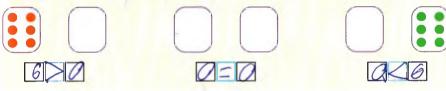

4. Hisoblang.

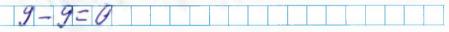

5. Qora kataklarga sonlarni, havorang kataklarga taqqoslash belgilarini yozing.

6. Oʻqituvchi koʻrik-tanlovga 9 ta sovgʻa keltirdi. 9 ta sovgʻa gʻoliblarga tarqatildi. Oʻqituvchida nechta sovgʻa qoldi? Misol yozing va uni yeching.

7. Toʻrttadan nuqtalarni tutashtirib, yangi shakllar hosil qiling.

8. Sanang.

Kvadratlar	Uchburchaklar	Doiralar		
		08		

O'n soni. 10 soni ikkita ragam: 1 va 0 ragamlari bilan yoziladi. <u> համավայրակակակակարարակակակակակակակակակակականությա</u> 1. Vagonlarga ularda nechta tosh borligini yozing. Oxirgi vagonda nechta tosh boʻlishi kerak? Chizing. 2. Nuqtalarni tutashtirib, 10 sonini yozing. 3. 10 sonining tarkibini toping va boʻsh kataklarni toʻldiring. 4. Hisoblang. 9+1=10 4=6 0 - 3 = 7

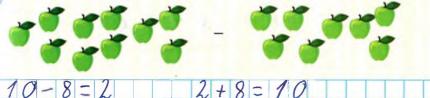

5. Taggoslang.

6. Misol tuzing va uni yeching.

7. Komil kompyuteriga parol kiritib qoʻydi. Shu raqamlarni toping. Har bir katakka bittadan raqam yozish kerak.

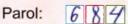

8. Qoʻshishga doir shunday misol tuzingki, har bir boʻsh katakda faqat bitta son bo'lsin.

Ayirishga doir shunday misol tuzingki, har bir bo'sh katakda faqat bitta son bo'lsin va raqamlar takrorlanmasin.

27. 1 dan 10 gacha bo'lgan sonlar. Sonlarni taqqoslash

1. Tushirib qoldirilgan sonlarni yozing.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

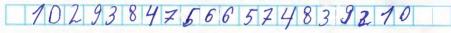

2. Ushbu sonlarni oʻsish tartibida joylashtiring: 1, 5, 2, 8, 4, 3, 10, 9, 7, 6;

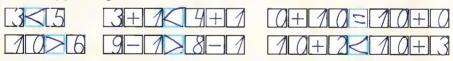
kamayish tartibida joylashtiring:

1, 3, 6, 8, 5, 7, 10, 9, 2, 4.

3. Taqqoslang.

4. Uychani kerakli sonlar bilan toʻldiring. Har bir ustundagi sonlar yigʻindisi uyning tomidagi songa teng boʻlsin.

		10		
5	5	7	8	9
\$	6	4	8	2

27. 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlar. Sonlarni taqqoslash

5. Hisoblang va harflarni tartib bilan qoʻying.

o'sish

kamayish

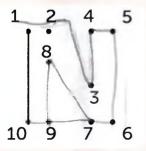
6. Planshetning paroli chizma shaklida boʻlishi mumkin. Temur nuqtalarni bir-biri bilan tutashtirib, chizma chizdi. Siz ham berilgan koʻrsatmaga qarab chizing va parolni toping.

$$1 \rightarrow 2 \rightarrow 5 \rightarrow 6 \rightarrow 8 \rightarrow 9$$

1	2	3
		•
4	5	6

7. 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlarni oʻsish tartibida chiziqlar yordamida tutashtiring. Nima hosil boʻldi?

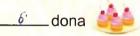
8. Kvadratning boʻsh kataklariga 1, 2 yoki 3 sonlarini shunday yozingki, ularning yigʻindisi boʻyiga ham, eniga ham bir xil son boʻlsin.

	1	
		2
3		

Sanoqda natural sonlar kerak boʻladi. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 – natural sonlar. 0 soni natural son hisoblanmaydi.

 Stol atrofida necha kishi oʻtirishi kerak?
 Stolga yana nechta shirinlik va somsa qoʻyish kerak?

__7__dona

10

2. Bir xonali sonlarni havorang \(\) qalamda, ikki xonali sonlarni qizil \(\) qalamda aylanaga oling.

3 0 0 2 5 12 4 13 3 9

Natural boʻlmagan sonning tagiga chizing.

3. Natural boʻlmagan sonni ustidan oʻchiring. Qolgan sonlarni oʻsish tartibida yozing.

1 9 3 7 10 5 8 2 0 4 6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4. Sonlar qanday qonuniyatda bogʻlanganini toping va qolgan sonlarni koʻrsatkichlar yordamida tutashtiring.

 Bo'sh bo'laklarga shunday sonlarni yozingki, bir xil rangdagi bo'laklarga yozilgan sonlar yig'indisi markazdagi songa teng bo'lsin.

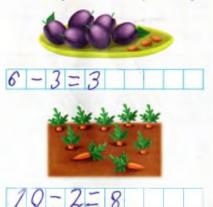

Rasmlarga qarab, "+" belgisiga oid misollar tuzing va ularni yeching.

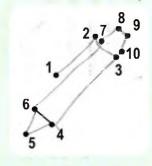

 Rasmlarga qarab, "-" belgisiga oid misollar tuzing va ularni yeching.

8. 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlarni oʻsish tartibida chiziqlar yordamida tutashtiring. Nima hosil boʻldi?

9. Kataklarga kerakli sonlarni yozing.

1, 3, 5, 7 va 9 – toq sonlar. 0, 2, 4, 6, 8 va 10 – juft sonlar.

1. Rasmga qarang. Oldin koʻchaning bir tomonidagi uylarning raqamini, keyin ikkinchi tomonidagi uylarning raqamini ayting. Nimani sezdingiz?

2. Sonlarni xatjildga soling. Qaysi sonlar ortib qoldi?
2 9 1 10 3 5 4 0 6 7

.

Natural boʻlmagan sonlar

lkki xonali sonlar

Toq sonlar

3. Aziz kitobning ikkinchi betidan oʻninchi betigacha oʻqidi. Shu betlarni sanang. Toq betlarga "T" harfini yozing.

3 4

4. Oʻyinchilarni jamoalarga boʻlishdi. Birinchi jamoada juft raqamlilar, ikkinchi jamoada toq raqamlilar oʻynashadi.

Bolalardan qaysi biri adashib, boshqa rangdagi kiyimni kiygan?

5. Basketbol jamoasida 5 nafar o'yinchi bor. O'yin maydonida nechta o'yinchi bo'lishi kerak? Bu savolga javobni topish uchun misol tuzing va uni yeching.

District Division of the Control of		
X + 2 - V	1 2 - 5 - 2	
-N . D - 0	0 0 0	

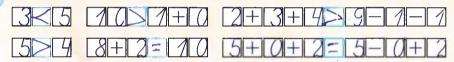

6. Hisoblang.

3+5=8	10-2=8	5+3=8
4+6=10	7-3=4	9-6=4

7. Taqqoslang.

8. Pochtachi 3-raqamli uyga 3 ta, qolgan uylarga faqat bittadan gazeta olib keldi. Pochtachi hammasi boʻlib nechta gazeta olib kelgan?

9. Bahor koʻchasidagi 8-raqamli uyni havorang qalamda, Yaminov koʻchasidagi 7-raqamli uyni qizil qalamda aylanaga oling. Qanday raqamli uy biror marta uchramadi? Uni yozing.

5	9	10	hasi	7
Baho	r koʻchas	si	-0	
4	6	8	>	
1 3	7	9	ino	
Parke	nt koʻcha	si	aш	3
2	4	6	>	

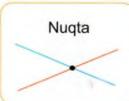
30. Nuqta. Toʻgʻri va egri chiziq

Toʻgʻri chiziqlar

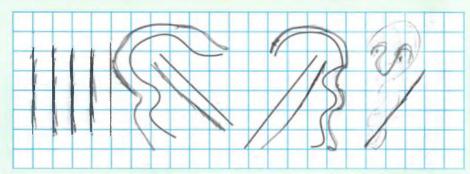

- A shahardan B shahargacha nechta yoʻl oʻtgan? Eng qisqa yoʻlni rangli qalamda
- aylanaga oling.

2. Qalamni qogʻozdan uzmagan holda egri chiziqlar chizing. Chizgʻich yordamida toʻgʻri chiziqlar chizing.

3. Nuqta orqali beshta toʻgʻri chiziq oʻtkazing.

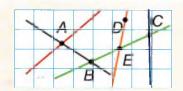
Matematikada nuqtalar lotin alifbosining bosh harflari bilan belgilanadi:

A, B, C, D, E, F, ...

4. Rasmda nechta chizig bor?

Ular qaysi nuqtada kesishadi? ØA, ØD, ØB, ØE.

5. Jadvaldagi misollarni yeching va harflarni belgilangan ketma-ketlikda qoʻyib, qanday soʻzlar hosil boʻlganini toping.

a) Natijalarni o'sish tartibida qo'ying:

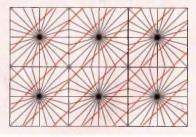
Q	N	Т	U	Α
3+2+1	5 - 4 + 0	7 + 2 + 1 - 3	9+0-9+4	2+6+1+1
A		N	U	

b) Natijalarni kamayish tartibida qoʻying:

Z	I		Q	СН
6+2-3	7+3-4			3+5+2
	1	Z	a	

6. Rasmga diqqat bilan qarang. Qaysi chiziqlar toʻgʻri va qaysi chiziqlar egriligini aniqlang. Chizg'ichdan foydalanib tekshiring.

31. To'g'ri chiziq kesmasi. Siniq chiziq

Toʻgʻri chiziqdagi nuqtalar uni bir nechta qismga bo'ladi.

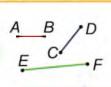

1. Chizgʻich yordamida ushbu ikki nuqta orqali toʻgʻri chiziq o'tkazing.

Toʻgʻri chiziqning ikki nuqta orasidagi qismi kesma deb ataladi. Kesmani chegaralovchi nuqtalar

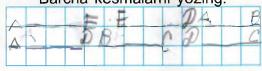
kesmaning oxirlari deb ataladi.

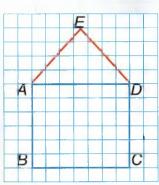

2. Qizil kesmalar nechta? Havorang kesmalar-chi? Hammasi bo'lib nechta kesma bor?

Q + H = K	_ + _ = _
H + [] = K	_ + _ = _
K – Q = ∰ ·	= _
K – H = 🚺	= _

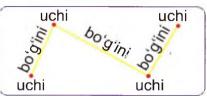
Barcha kesmalarni yozing.

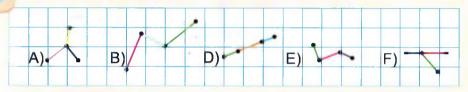

Siniq chiziq bir-biriga ketma-ket ulangan kesmalardir.

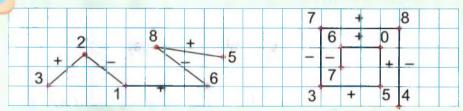

3. Bu chiziqlarning qaysilari siniq chiziq?

4. Siniq chiziqlar boʻylab harakatlanib, amallarni bajaring.

Xatlarni manzillariga yetkazing.
 Xatjild ustiga uy raqamini yozing.

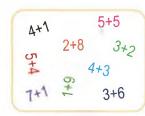

32. Qoʻshish hadlari

Qo'shish – bu amal.

- + belgisi bilan ifodalanadi.
- Qoʻshiluvchi + qoʻshiluvchi = = yigʻindi

1. Oldingizda kompyuter dasturi ochiq turibdi.

Birinchi sonni kiriting: Ikkinchi sonni kiriting:

3 va 5 dan 8 hosil boʻldi.

7 va 2 dan 9 hosil boʻldi.
0 va 1 dan 1 hosil boʻldi.

Dastur nima qildi?

Natija:

2. Jadvalni toʻldiring.

Qoʻshiluvchi	3	5	6	8	3	7	6
Qoʻshiluvchi	5	4	1	2	3	3	0
Yigʻindi	8	. 19	7	10	6	10	6

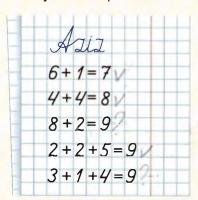
3. Rasmga qarang. Kitoblarning oʻxshash va farqli tomonlarini toping. Rasm asosida 4 ta misol yozing.

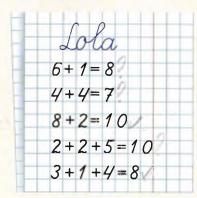
5+3=	18	- 7	8	-3	= 5	 8	- 5	=3	
3+3=	ð								

4. Oʻrtogʻingiz bilan birga Aziz va Lolaning bajargan amallarini tekshiring. Xatolarini toʻgʻrilang. Ulardan qaysi biri yaxshiroq hisoblar ekan?

5. Taqqoslang.

0<8-5

10-3<5+4-7

4518

9 = 1 + 8

10-12-16+10+12

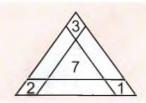

6. Misol tuzing va uni yeching.

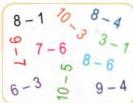
7. Boʻsh kataklarga shunday sonlar qoʻyingki, uchburchakning har bir tomoni boʻylab hisoblaganda, sonlar yigʻindisi markazdagi songa teng boʻlsin.

Ayirish - bu amal.

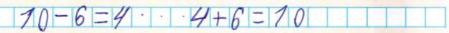
belgisi bilan ifodalanadi.Kamayuvchi - ayriluvchi = ayirma

1. Ona oʻnta tuxum sotib oldi. Tort pishirish uchun 6 ta tuxum kerak boʻladi. Nechta tuxum ortib qoladi?

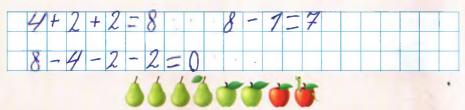

2. Jadvalni toʻldiring.

Kamayuvchi	6	10	8	9	7	6	8
Ayriluvchi	4	4	2	4	2	3	5
Ayirma	2	6	6	5	5	3	3

3. Rasmga qarab, ayirish amaliga doir mumkin boʻlgan barcha misollarni tuzing. Nechta misol tuza oldingiz? Ularni yozing.

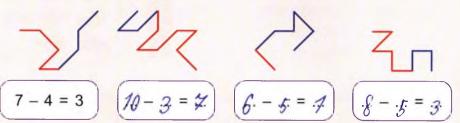

4. + yoki - belgilaridan mosini qoʻying.

6-4=2	27 47 2= 8
5+2=7	7±1=6=2

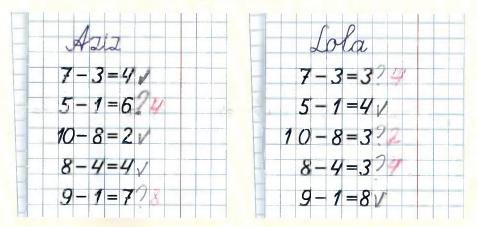

5. Misol bilan siniq chiziq orasidagi bogʻliqlikni toping va boʻshliqlarni toʻldiring.

6. Oʻrtogʻingiz bilan birgalikda Aziz va Lola bajargan amallarni tekshiring. Xatolarini qizil qalamda toʻgʻrilang. Ulardan qaysi biri kamroq xato qilgan?

7. Uycha qismlarini uch xil rangdan foydalanib shunday boʻyangki, birorta ham bir xil uycha boʻlmasin.

34. Noma'lum qo'shiluvchini topish

qoʻshiluvchi + qoʻshiluvchi = yigʻindi. birinchi qoʻshiluvchi = yigʻindi — — ikkinchi qoʻshiluvchi.

$$2 + 6 = 8$$
 $2 = 8 - 6$

Koʻrik-tanlovda 9 nafar bola qatnashishi kerak edi.
 6 nafar qiz kelib, partalarga oʻtirishdi. Oʻgʻil bolalar esa kechikishdi. Quyidagi chizma nimani anglatyapti?

O' +	Q = B	0'=11-12
O, +	6=9	0'=19-6

2. Jadvalni toʻldiring.

Birinchi qoʻshiluvchi	4	2	4	5	6	0	2	1	21
Ikkinchi qoʻshiluvchi	3	7	4	1	4	6	3	9	5
Yigʻindi	7	9	8	6	10	6	5	10	9

3. Agar qoʻngʻizcha:

a) oʻng tomondagi 3 taboʻlimdan oʻrmalab oʻtib,9-nuqtaga yetgan boʻlsa,

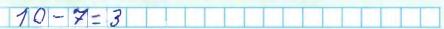
b) oʻng tomondagi 2 taboʻlimdan oʻrmalab oʻtib,10-nuqtaga yetgan boʻlsa,

qoʻngʻizcha oldin qayerda boʻlganini aniqlang.

34. Noma'lum qo'shiluvchini topish

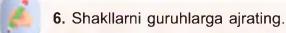
4. "Quvnoq startlar" koʻrik-tanloviga 10 ta kiyim tayyorlandi. Yetti nafar bola kiyimlarini kiydi. Tanlovda yana necha nafar bola qatnashadi?

5. Qoplarda nechta shakl bor?

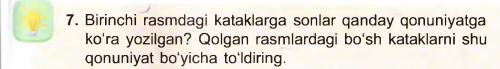

3	6			8			2	
2 10 8	5 8	3	5	9	4	1 3	7	4
7	2			1		4.1	5	

Kamayuvchi – ayriluvchi = ayirma Kamayuvchi = = ayirma + ayriluvchi

$$9 - 4 = 5$$

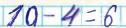
9 = 5 + 4

Podachi har kuni dalaga 10 ta qoʻyni olib chiqadi.
 4 ta qoʻy daraxtlarning soyasida, qolganlari esa oftobda oʻtlashni yoqtiradi. Oftobda nechta qoʻy oʻtlaydi?

Kechqurun hamma qoʻylar uyga qaytganini podachi qanday biladi?

2. Jadvalni toʻldiring.

Kamayuvchi	9	8	14	8	3	10	10	4	76
Ayriluvchi	7	5	6	4	3	4	1	3	2
Ayirma	2	3	1	4	0	6	9	1	8

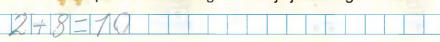

3. Misollar tuzing va ularni yeching.

a) Daraxtdan 🎁 🎁 🎁 terishdi.

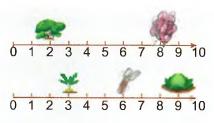
Daraxtda 🎳👣👣 qoldi. Daraxtda nechta olma boʻlgan?

b) Fermer sotdi. Tovuqxonada qoldi. Fermerning nechta joʻjasi boʻlgan?

4. a) Gulning rasmini shunday chizingki, buta undan 6 gadam chapda boʻlsin. b) Sabzining rasmini shunday chizingki, u karam va sholg'omning o'rtasiga ekilgan boʻlsin.

5. Fermer hamma sabzi hosilini qoplarga joyladi. 8 qop sabzini do'konga topshirdi, qolgan 2 ta qopni uyida qishga qoldirdi. Fermer hammasi bo'lib necha qop sabzi via'ib oldi?

6. Koʻrsatma boʻyicha chiziqlarni davom ettiring. Koʻrsatkich bo'ylab harakatlaning. Kim g'olib chiqadi?

Qanday chiziq hosil bo'ldi?

7. Said, Ulugʻbek, Lola va Aziz natural sonlar qatorini yozishdi. Lola ko'k rangli ruchkasini uyda qoldirgan, Aziz va Lola toʻgʻri yozishgan, Ulugʻbek esa bitta sonni unutib qoldirgan. Kim qaysi qatorni yozganini toping? Har bir qatorning yoniga bolalar ismining bosh harfini yozing.

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

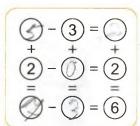
1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

$$8 - 1 = 7$$

 $1 = 8 - 7$

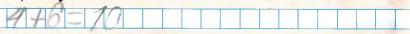

1. 1-sinf oʻquvchilariga 10 nafar yuqori sinf oʻquvchisi Oʻzbekistonda yashovchi turli millatlar haqida gapirib berdi. Ularning bir qismi darsning boshida, qolgan 4 nafari darsning oxirida soʻzga chiqdi. Darsning boshida necha nafar oʻquvchi soʻzga chiqdi?

10

Amallarning to'g'riligini qanday tekshirish mumkin?

Yuqori sinf oʻquvchilarining hammasi soʻzga chiqqanini qanday tekshirish mumkin?

2. Jadvalni toʻldiring.

Kamayuvchi	10	10	5	8	7	9	6	5	9
Ayriluvchi	7	4	4	3	1	9	1	3	6
Ayirma	3	6	1	5	6	0	4	2	3

- 3. Savolga javob topish uchun misollar tuzing va ularni yozing.
 - a) Amirga uyda bajarish uchun berilgan 8 ta vazifadan 3 tasi goldi. Amir nechta vazifani bajarib boʻlgan?

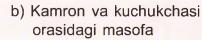

b) Dilshodning 10 nafar oʻrtogʻidan 2 nafari qiz bola. Dilshodning necha nafar oʻgʻil bola oʻrtogʻi bor?

4. Qadamlab oʻlchagan holda masofani aniqlang.

a) Kamron va Anora orasidagi masofa

5. a) Son har safar 1 taga ortgan boʻlsa, qizil doiracha ichida qaysi son boʻlishi kerak?

b) Son har safar 2 taga kamaygan boʻlsa, havorang doiracha ichida qaysi son boʻlishi kerak?

6. 1-sinf oʻquvchilari toʻgarak mashgʻulotida doʻstlik haqida she'r oʻqishdi. Kamron va Anora ikkalasi "Doʻstlik" she'ridan 8 qator oʻqidi. Agar Anora she'rning oxirgi 4 qatorini oʻqigan boʻlsa, unda Kamron nechta qatorini oʻqigan?

37. Qoʻshish va ayirish orasidagi oʻzaro bogʻliqlik

Qoʻshish – ayirishga teskari amal.

Ayirish – qoʻshishga teskari amal.

$$3 + 4 = 7$$

$$7 - 3 = 4$$

$$7 - 4 = 3$$

$$4^{2}$$

1. Ertalab sotuvchi 10 ta koʻylakni sotish uchun rastaga qoʻydi. Agar kechqurun 2 ta koʻylak sotilmay qolgan boʻlsa, nechta koʻylak sotilganini topa olasizmi?

Berilgan misolning yechilishini tekshiring.

$$H + Q = K$$

$$K - H = Q K - K - C = P M M - C$$

2. Oʻqing va jadvalni toʻldiring.

Qoʻshiluvchi	5	6	12	1
Qoʻshiluvchi	3	10	2	9
Yigʻindi	18	9	10	1

Kamayuvchi	8	4	9	2
Ayriluvchi	3	7	8	6
Ayirma	5	3	1	4

Rasmga qarab4 ta misol tuzing.

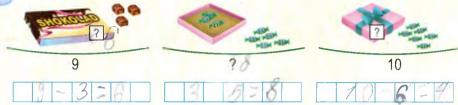

2	+	3	=	
5	+	2	=	9
Z	-		=	
5	-	3	=	2

37. Qoʻshish va ayirish orasidagi oʻzaro bogʻliqlik

4. Soʻroq belgisi oʻrnida qaysi son boʻlishi kerak?

5. Hisoblang va taqqoslang.

6. Bobur darsda chap tomondagi sinfdoshiga 3 ta, oʻng tomondagi sinfdoshiga 2 ta, oldidagi va orqadagi sinfdoshiga 1 tadan masala yechib berdi. Bobur hammasi boʻlib oʻrtoqlariga nechta masala yechib berdi? U toʻgʻri ish qildimi?

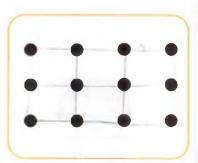
7. Ifodalarning qiymatini toping va maqolni bilib oling.

CH 3	3 + 1	+ 1	Т	1 + 5	- 2	N	6 + 3	3 – 8	S	8 –	7 + 2
15	<u> </u>	+ 2	В	8 – 2	+ 3	U	2 + 3	3 + 2			
	7	3	4	6	- 2	9	7	4	7	1	
		6	5	6		4	7	4	7	1	

Qoʻshishning oʻrin almashtirish xossasi: qoʻshiluvchilarning oʻrni almashtirilsa ham yigʻindi oʻzgarmaydi.

$$a+b=b+a$$

 Salim kutubxonadan 4 ta darslik va 2 ta ertak kitobi oldi. U nechta kitobni kutubxonaga qaytarishi kerak? Butunni qizil, qismlarni esa koʻk qalamda aylanaga oling. Butunni ikkita har xil usul bilan toping.

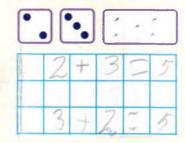

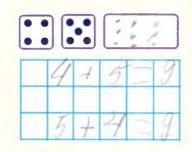

2. Raqs toʻgaragiga birinchi sinf oʻquvchilaridan 5 nafar qiz bola va 3 nafar oʻgʻil bola qatnashadi. Birinchi sinf oʻquvchilaridan necha nafari raqs toʻgaragiga qatnashadi? Yechimni ikki usul bilan yozing.

3. Nuqtalarning umumiy sonini ikki usul bilan toping va rasmini chizing.

38. Qoʻshishning oʻrin almashtirish xossasi

Chizgʻich yordamida ikkita misol tuzing.
 Ularning umumiy va farqli tomonlarini ayting.

4+5=9 5+4=9

3 + 7 = 7 + 3 xossani chizgʻich yordamida tasvirlang.

Chizgʻichdan foydalangan holda oʻrin almashtirish xossasiga misol oʻylab toping va chizing. Partadoshingizga shu xossani sonlar bilan yozishni taklif eting. Soʻng u topshiriqni qanday bajarganini tekshiring.

5. Yozuvlar toʻgʻrimi? Agar notoʻgʻri boʻlsa, ularni ustidan oʻchiring.

9 > 4 + 5 8 > 8 + 1 9 + 7 = 7 + 9

6. 3 sonidan boshlab ketma-ket keluvchi 5 ta natural sonni yozing.

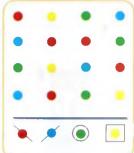
8 sonidan boshlab ketma-ket keluvchi 4 ta sonni kamayish tartibida yozing.

9 19 13 14

Qoʻshish natijalarini jadval koʻrinishida yozish mumkin:

+	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	3	4	5	6	7	8	9	10	
3	4	5	6	F.	8	9	10		
4	5	6	7	8	9	10			
5	6	7	8	9	10				
6	7	8	9	10					
7	8	9	10	-					

1. Bola katta boʻlguncha, turli yoshida qanday uy ishlarini bajarishi mumkinligini jadvaldan aniqlang.

Bajariladigan ishlar	6-7	8-9	10
Bajarilaulyari isrilar	yosh	yosh	yosh
Polni artish	+	+	+
Chiqindini tashlab kelish	+	+	+
Oʻrin-toʻshagini toʻgʻrilash	+	+	+
Roʻyxat boʻyicha oziq-ovqat sotib olish			+
Mayda kiyimlarni yuvish		+	+
Chang artish	+	+	+
Hammasi			1+

2. Jadval yordamida misollarni yeching.

6+3=9	2+8=70	6+2=8
7+3=70	3+5=8	3+2=5

3. Bu uchta qoʻshish jadvalida siz nimani koʻryapsiz?

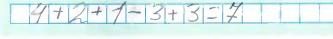

4. Jadvaldan foydalanib, bir nechta amalli misol tuzing va uni yozing.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	0	1	2	3	4
5	6	7	8	9	0	1
2	3	4	5	6	7	8
9	0	1	2	3	4	5
6	7	8	9	0	1	2
3	4	5	6	7	8	9

- 1) 3-ustunning 4-gatoridagi sonni yozing;
- 2) Unga 7-ustunning 6-qatoridagi sonni qo'shing;
- 3) Hosil boʻlgan songa jadvaldagi eng birinchi sonni qoʻshing;
- 4) Hosil boʻlgan sondan eng chapgi ustundagi eng pastki sonni ayiring;
- 5) Natijaga 5-ustunning 5-qatoridagi sonni qoʻshing. Qanday son chiqdi?

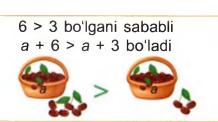

 Oʻqituvchi Akmal bilan Madinadan rasmga qarab misol yozishni soʻradi.
 Madina doskaga 4 + 2 = 6 ifodasini yozdi.
 Akmal doskaga 6 - 2 = 4 ifodasini yozdi.
 Ular nega bunday yozganini tushuntirib bering.

40. Taqqoslash xossasi

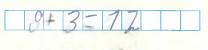
1. Taqqoslang.

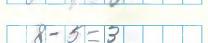

2. Rasmlarga qarab misollar tuzing. Taqqoslang.

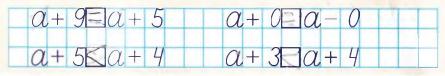

3. a - noldan boshqa istalgan son boʻlsin. Taqqoslang.

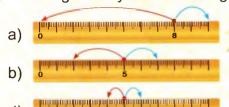

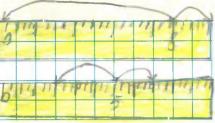

4. Mashqda 10 ta soʻz berilgan. Soʻzlarni yozishda Komil 3 ta soʻzda, Malika esa 2 ta soʻzda xato qildi. Kim koʻp toʻgʻri soʻz yozdi?

5. Koʻrsatkichlar gaysi sonlarni koʻrsatmogda? Shu sonlarni chizg'ichda vozib ko'rsating.

d)

6. 1-sinfda diktant 10 ta soʻzdan iborat boʻlishi kerak. Diktantning boshlanishi bunday: "Kuz keldi. Qushlar uchib ketdi. Daraxtlar bargi to'kildi". Diktantning tugashi uchun quyidagi gaplardan mosini tanlang.

- a) Daraxtlar uyguga ketdi.
- b) Qor yogʻdi va daryolar muzladi.
- d) Kunlar sovidi.
- e) Birinchi gor yogʻdi.

7. Jadvalda berilgan harflardan foydalanib hosil bo'lgan so'zni toping.

- 1) 2-gator 1-ustun
- 2) 4-gator 2-ustun
- 3) 5-gator 3-ustun
- 4) 4-gator 4-ustun
- 5) 3-gator 4-ustun
- 6) 2-gator 5-ustun

	1	2	3	4	5
1	В	Υ	0	U	O,
2	М	S	J	R	L
3	K	Т	G	1	V
4	D	Α	Н	Z	Q
5	Е	Х	N	F	K

8. Qonuniyatni aniqlang va ikki chekkadagi yakunlanmagan rasmlarni oxirigacha chizing.

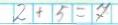
Sonlardan va amal belgilaridan iborat matematik yozuv sonli ifoda deb ataladi. Uni hisoblash natijasi sonli ifodaning qiymati deb ataladi.

qiymati 2+6=8

1. Yugurish musobaqasida 1-"A" sinfdan 2 nafar oʻquvchi, 1-"B" sinfdan 5 nafar oʻquvchi qatnashdi. Agar har bir ishtirokchi faxriy yorliq bilan mukofotlangan boʻlsa, nechta faxriy yorliq tarqatildi. Ifoda tuzing.

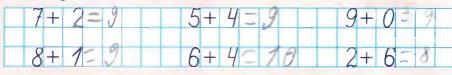
2. Namuna boʻyicha ifodalarni soddalashtiring va qiymatlarini toping. 2

$$7 + 1 + 1 = 7 + 2 = 9$$

 Ifodalarni yeching. Hosil boʻlgan amallarni oʻqing. Namuna: besh va uch sonlari yigʻindisi sakkizga teng - 5 + 3 = 8.

besh va uch sonlari ayirmasi ikkiga teng -5 - 3 = 2.

4. Matematik tilda yozing. Toʻqʻri misollarni belgilang.

Uch va yetti sonlari yigʻindisi oʻnga teng.	3+7=10
Sakkiz va olti sonlari ayirmasi uchga teng.	8-6=2
Besh va bir sonlari yigʻindisi yettiga teng.	5-7=4
O'n va to'qqiz sonlari ayirmasi birga teng.	10-9-1

5. 2019-yil sentabr oʻyida Janubiy Koreyaning Chxonju shahrida oʻzbek milliy kurashi boʻyicha jahon chempionati boʻlib oʻtdi. Bahsning birinchi kuni Oʻzbekiston jamoasining natijalari bunday boʻldi:

1-o'rin

2-o'rin

3-o'rin

Birinchi kuni Oʻzbekiston kurashchilari nechta medal yutdilar? Ifoda tuzing va uning qiymatini toping.

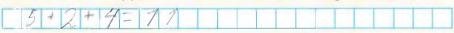

6. Rasmda sportning qaysi turlari ramzlari tasvirlangan? Ularning qoidalarini bilasizmi?

Bu sport turlarining har birida jamoalarda necha nafardan ishtirokchi boʻlishi kerakligini kataklarga yozing. Shu sonlarni taqqoslab, bir nechta ifoda tuzing.

Mundarija

Muqaddima	3
1. Narsalarning xossalari	4
2. Oʻxshashlik va farq	6
3. Narsalarning joylashishi	8
4. Narsalar sanogʻi	10
5. Yassi va hajmli shakllar	
6. Vaqt boʻyicha ketma-ketlik	14
7. Narsalar guruhi	16
8. Guruhlarni taqqoslash	18
9. 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlar	20
10. Narsalar sanogʻi	22
11. Qoʻshish	24
12. Ayirish	26
13. Sonlarni taqqoslash	28
14. 1 soni va raqami	30
15. 2 soni va raqami	32
16. 3 soni va raqami	34
17. 4 soni va raqami	36
18. 5 soni va raqami	38
19. 1 dan 5 gacha boʻlgan sonlar	40
20. 1 dan 5 gacha boʻlgan sonlar bilan amallar bajarish	42

21. 6 soni va raqami	44
22. 7 soni va raqami	46
23. 8 soni va raqami	48
24. 9 soni va raqami	50
25. 0 soni va raqami	52
26. 10 soni	54
27. 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlar. Sonlarni taqqoslash	56
28. Natural sonlar	58
29. Juft va toq sonlar	60
30. Nuqta. Toʻgʻri va egri chiziq	62
31. Toʻgʻri chiziq kesmasi. Siniq chiziq	64
32. Qoʻshish hadlari	66
33. Ayirish hadlari	68
34. Noma'lum qoʻshiluvchini topish	70
35. Noma'lum kamayuvchini topish	72
36. Noma'lum ayriluvchini topish	74
37. Qoʻshish va ayirish orasidagi oʻzaro bogʻliqlik	76
38. Qoʻshishning oʻrin almashtirish xossasi	78
39. Qoʻshish jadvali	80
40. Taqqoslash xossasi	82
41 Ifodalar	84

I.V. Repyova

Matematika. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 1-sinfi uchun darslik, 1-qism / I.V. Repyova, Y.V. Zemlina. – Toshkent: "Novda Edutainment" nashriyoti, 2023. – 88 b.

UO'K 51(075.3) **KBK** 22.1ya72 R 42 ISBN 978-9943-7207-7-0

Repyova Irina Vladimirovna

Matematika 1-sinf I qism

Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik

"Novda Edutainment" Toshkent – 2023

Muharrirlar: Badiiv muharrir N.Gaipov, K.Girfanova, Sh.Muslimova

Musahhihlar:

M.Mahmadaminova

Rassomlar:

A.Pan, T.Daminov

Kompyuterda sahifalovchi

O.Sava

A. Sobitov

Nashriyot litsenziyasi Al №158. 30.06.2023-yilda original-maketdan bosishga ruxsat etildi. Bichimi 60x84 1/8. Kegli 16 n/shponli. "Arial" garniturasi. Ofset bosma usulida bosildi.

Mashinada yengil boʻrlangan (Machine Finished Coated) 80 g/m² qogʻoz. Shartli b.t. 11. Hisob-nashriyot t. 2,88. Adadi 626 981 nusxa. Buyurtma raqami 23-210. "Oʻzbekiston" NMIUda chop etildi.

